

REPUBLIKA HRVATSKA

ISTARSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za zdravstvo
i socijalnu skrb
Klasa: 510-01/06-01/10
Urbroj: 2163/1-06/2-06-45
Pula, 5. prosinac 2006.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO
ISTARSKE ŽUPANIJE
putem
Stručne službe za poslove
Skupštine i Poglavarstva
Pazin, Dršćevka 3

Predmet: Prijedlog Zaključka o prihvaćanju Izvješća o radu na I. fazi projekta
„Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju“ te
podržavanju provedbe II. faze istog – dostavlja se

U prilogu se dostavlja prijedlog Zaključka o prihvaćanju Izvješća o radu na I. fazi projekta „Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju“ te podržavanju provedbe II. faze istog te molimo da isti uvrstite na dnevni red naredne sjednice Županijsko poglavarstva Istarske županije, radi odlučivanja.

S poštovanjem,

PROČELNICA
prim.dr. Romanita Rojnić

Na temelju odredbi članaka 59. i 77. Statuta Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", br.9/06-drugi pročišćeni tekst) a u svezi s provedbom Plana za zdravlje građana Istarske županije, Županijsko poglavarstvo Istarske županije na sjednici održanoj dana ..... 2006. godine, donijelo je

Z a k l j u č a k

- 1) Prihvaća se Izvješće o radu na I. fazi projekta „Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju“ (u daljnjem tekstu: Projekt) te isto čini sastavni dio ovog Zaključka.
- 2) Podražava se II. faza provedbe Projekta opisanog u „Plan nastavka rada na projektu Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju“, koja čini sastavni dio ovog Zaključka, kao zajednički projekt Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu i Istarske županije u periodu od 1.01.2007. do 31.12. 2009. godine.
- 3) Provedba Projekta sastavni je dio implementacije „Plana za zdravlje građana Istarske županije - prioritet prevencija ovisnosti“, strateškog dokumenta kojim se definira županijska (javno)zdravstvena politika do 2012. godine.
- 4) Za realizaciju II. faze Projekta osiguravat će se sredstva u Proračunu Istarske županije – razdjel Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb u iznosu od 70.000,00 kuna godišnje.
- 5) Za provedbu ovog Zaključka i obveza koje za Istarsku županiju proizlaze iz Projekta zadužuje se Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije.
- 6) Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

KLASA:
URBROJ:
Pula,

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

PREDSJEDNIK:
Ivan Jakovčić

OBRAZLOŽENJE

I. PRAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA

Odredbama članaka 59. i 77. statuta Istarske županije propisana je nadležnost Poglavarstva da donosi zaključke.

II. OCJENA STANJA I RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA

Zaključkom Poglavarstva Istarske županije Klasa: 500-01/02-01/4 Urbroj: 2163/1-01-02-2 od 12. ožujka 2002. godine prihvaćena je provedba Znanstveno - istraživačkog projekta "Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanju" kao projekta u suradnji Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu i Istarske županije - Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i rad na razdoblje od tri godine.

Rad na Projektu „Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih“ uključen je i u Plan za zdravlje građana Istarske županije – strateški dokument kojim se određuje županijska (javno)zdravstvena politika do 2012. godine i koji je prihvaćen na sjednici Županijske skupštine Istarske županije, Odlukom Klasa: 500-01705-01/05 Urbroj: 2163/1-01/4-05-5 od 1. kolovoza 2005. godine.

Tijekom provođenja projekta postignuti su značajni rezultati na području identificiranja rizičnih i zaštitnih čimbenika vezanih za poremećaje u ponašanju djece i mladih, kako na individualnoj razini, tako i na razini obitelji, vrtića/škole i zajednice. Sustavno su analizirani postojeći epidemiološki pokazatelji, izvršena je evaluacija dijela preventivnih programa koji se provode u Istarskoj županiji. Tijekom provedbe navedenih aktivnosti, u projekt su uključeni odgovorni i zainteresirani stručnjaci - 12 koordinatora iz 12 jedinica lokalne samouprave: Labin, Kršan, Sveta nedjelja, Pazin, Tinjan, Sveti Petar u šumi, Poreč, Vrsar, Višnjan, Pula, Medulin i Svetvinčenat, te još 18 osoba eksperata za pojedina područja, epidemiološka i/ili programska; zbog čega je uglavnom postignuta i značajna razina mobilizacije zajednice u odnosu na problematiku.

Nastavkom projekta u periodu od 2007. do 2009. godine planira se realizirati implementacija efikasnog modela prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih na području Istarske županije. To, između ostalog, konkretno znači:

- po lokalitetima osigurati uvjete da se postupa po dogovorenim principima i koracima koje postavlja model,
- po lokalitetima omogućiti primjenu naučenog i dodavati nova znanja i konkretne vještine potrebne za implementaciju u preventivnu praksu,
- procijenjene programe/projekte koji su dobili visoke ocjene nakon znanstvene evaluacije voditi prema institucionalizaciji i omogućiti njihovu primjenu na više lokaliteta,
- na osnovi procijenjenih potreba postaviti i omogućiti pilot programe/projekte,
- unaprijediti praćenje epidemioloških podataka.

III. SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU ZAKLJUČKA

Sredstva potrebna za provedbu ovoga zaključka osigurat će se u proračunu Istarske županije i proračunima jedinica lokalne samouprave uključenim u Projekt.

III. TEKST PRIJEDLOGA ZAKLJUČKA

Tekst prijedloga zaključka sastavni je dio ovoga obrazloženja.

Izvešće
o radu na I. fazi projekta
„Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanju“

Izvešće se podnosi za razdoblje od kraja kolovoza 2002. godine do studenog 2006. godine. Projekt „Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanju“ je financiran od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te uz financijski podršku Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije. Projekt se provodi na 12 lokaliteta Istarske županije - Labin, Kršan, Sv. Nedelja, Pazin, Sv. Petar u Šumi, Tinjan, Poreč, Vrsar, Višnjan, Pula, Svetvinčenat, Medulin. Voditeljica projekta prof. dr. sc. Josipa Bašić.

Slijedi opis obavljenih poslova po cjelinama: (1) istraživački dio, (2) akcijski dio te (3) predstavljanje projekta i njegovih rezultata.

(1) Istraživački dio

Istraživački dio započeo je izborom lokaliteta na kojima će se provoditi pilot i glavno istraživanje (Pilot istraživanje – Buje, Umag, Novigrad, Oprtalj; Glavno istraživanje – Labin, Kršan, Sv. Nedelja, Pazin, Sv. Petar u Šumi, Tinjan, Poreč, Vrsar, Višnjan, Pula, Svetvinčenat, Medulin).

Nakon toga slijedio je izbor instrumenta za procjenu potreba. Izabrano je 9 instrumenta kojima su procjenjivani rizični i zaštitni čimbenici u zajednici, obitelji i školi, ponašanje djece i mladih, kompetencije odgajatelja i učitelja te stavovi ključnih ljudi u zajednici o prevenciji te njihova spremnost za ulaganje u prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih.

Za potrebe pilot istraživanja svi upitnici su prevedeni na talijanski. Pilot istraživanje (Bujština) je provedeno u 11/12. mjesec 2003. i 1. mjesec 2004. godine, a glavno istraživanje od travnja do rujna 2004. godine na uzorku od 445 djece predškolske dobi, 300 učenika osnovnih škola, 489 učenika srednjih škola, 212 odgajatelja, 417 učitelja osnovnih i srednjih škola, 407 roditelja, 151 ključnih ljudi u lokalnim zajednicama te 367 građana.

Na osnovi rezultata istraživanja i fokus grupa (procjena potreba na svakom lokalitetu) postavljeni su prioriteti u preventivnom djelovanju na lokalitetima:

- (1) socijalno-emocionalno učenje djece,
- (2) izrada i postavljanje kriterija za savjetovališni rad,
- (3) suradnja škole/vrtića i roditelja,
- (4) kampanja za jačanje normi u zajednici/prevencija korištenja alkohola kod mladih,
- (5) građenje roditeljskih vještina.

Svakim pojedini prioritetom bavi se tim stručnjaka u zajednici te članovi istraživačkog tima. Svaki tim radi svojom dinamikom te na postavljenim zadacima radi kroz zajedničke radne susrete. Cilj timova je unaprijediti postojeće i/ili uvesti nove principe u preventivan rad po navedenim područjima.

Uz navedeno, a obzirom na prioritet socijalno-emocionalno učenje djece, priprema se implementacija dokazano učinkovitog programa Promoting Alternative Thinking Strategies (PATHS). U svrhu realizacije ovoga cilja/prioriteta 18. i 19. 10. 2006. u Poreču i Labinu – dr.sc. Celene Domitrovich, (Prevention Research Center, Pennsylvania State University, SAD) održala je predavanje «*Promoting Alternative Thinking Strategies (PATHS): "Univerzalni program za djecu predškolske i školske dobi"*» i vodila razgovore s učiteljima, stručnim suradnicima i ravnateljima u školama o programu PATHS koji će se implementirati u osnovnim školama Poreča i Labina.

Rezultati glavnog istraživanja prezentirani su na širim lokalitetima koji su sudjelovali u istraživanju, na mnogim domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima (13), te su elaborirani u 3 knjige, 8 poglavlja u knjizi, 17 radova u časopisima, 2 pozvana predavanja, 5 radova u

zbornicima s međunarodnom recenzijom. Također, u izradi su dvije projektne knjige «Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju: Epidemiološka studija - mjerenje rizičnih i zaštitnih čimbenika u Istarskoj županiji» i «Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju: Strategijska promišljanja, resursi i programi prevencije u Istarskoj županiji» koje prikazuju rezultate rada na projektu.

(2) Akcijski dio

Početak druge godine projekta (2003. godine) osnovana je grupa koordinatora - četiri koordinatora sa svakog lokaliteta (Labinština, Pazinština, Poreština, Puljština) - ukupno 16 koordinatora i glavni koordinator s razine županije, te je ista započela s edukacijom. Od siječnja do rujna 2004. godine održano je pet dvodnevni edukacija koordinatora o osnovnim principima, postavkama i teorijama prevencijske znanosti te kriterijima učinkovite prevencijske prakse.

Krajem 2004. godine osnovani su timovi eksperata (tim za epidemiologiju, tima za prikupljanje programa i tim za evaluaciju) koji su se od studenog 2004. godine do travnja 2006. godine, zajedno s grupom koordinatora, bavili procjenom potreba – prikupljanje postojećih podataka, planiranja i provođenja fokus grupa, popis i opis programa za djecu i mlade te njihova procjena. Od 12. mjeseca 2005. godine navedene grupe rade i na pripremi projektnih knjiga. Kroz navedeno vremensko razdoblje održano je osam radnih sastanaka s koordinatorima i timovima eksperata.

U rad projekta na lokalitetima Istarske županije uključeni su i studenti Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta i Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, čija su prebivališta na lokalitetima na kojima se projekt provodi.

Osnovan je Centar za prevencijsku praksu u Pazinu (CPP, travanj, 2005.) koji bi zajedno sa Centrom za prevencijska istraživanja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (osnovan 11. 10. 2005.) nastavio daljnju primjenu projekta/naučenog na izabranim lokalitetima i području cijele Istre. Voditeljica Centra za prevencijska istraživanja je prof. dr. sc. Josipa Bašić.

(3) Predstavljanje projekta i njegovih rezultata (na lokalitetima Istarske županije).

Za kraj izvješća o rada na projektu treba istaknuti da je:

1. projekt idejno predstavljen ključnim ljudima na svim lokalitetima u rujnu i listopadu 2003. godine, kao i njegov napredak (rezultati rada na projektu) u rujnu 2004. Posebno su predstavljeni rezultati glavnog istraživanja ključnim ljudima, stručnjacima te svim suradnicima na projektu u proljeće 2005. godine;
2. dosadašnjim radom na projektu izvršena senzibilizacija javnosti za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih (iako je to zadatak na kojem se neprestano radi), procijenjene su potrebe na području Istarske županije (stanje i mogućnosti), određeni prioriteti ulaganja u prevenciju te se započelo raditi na odabranim prioritetima.

Plan nastavka rada na II. fazi projekta „Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanju“

Zadaci koji su planirani u razdoblju od 1.1. 2007. do 31.12. 2009. godine (3 godine) usmjereni su na dva područja djelovanja/ulaganja:

1. Razvoj/modifikacija, implementacija i evaluacija postojećih i novih programa prevencije

Procjena resursa za prevenciju u zajednicama pokazala je da postoje mnogi preventivni programi koji ciljaju na procijenjene potrebe (procijenjeno oko 40 projekata/programa). Cilj procjene programa bio je utvrditi zadovoljavaju li postojeći programi kriterije znanstvenih programa. Analiza procjene je pokazala kako je nužno unaprjeđivanje postojećih programa kako bi postali znanstveno utemeljeni te kako bi se mogla mjeriti i dokazivati njihova učinkovitost. Samo tako postavljeni programi imaju snagu održivosti i postaju trajan, kvalitetan i dostupan resurs za prevenciju u zajednici. Na ovim zadacima već su započeli raditi timovi za svaki pojedini prioritet:

- Područje socio-emocionalnog učenja djece pokrit će se implementacijom novog programa - Promoting Alternative THinking Strategies (PATHS) u dvije osnovne škole (Labin, Poreč).
- Mladi i rano konzumiranje alkohola istražiti će se kao pojava i predložiti adekvatne intervencije sa svrhom prevencije i jačanja normi u zajednici
- Za savjetovani rad, kao prioritet na većini lokaliteta i za potrebe cijele Županije, izraditi će se i postaviti kriteriji te isti implementirati kao pilot u pojedinim savjetovaništima
- Suradnja škole/vrtića i roditelja postaviti će se na kvalitetniju razinu te implementirati u pojedine institucije
- Edukacije i treninzi za roditeljske vještine postaviti će se i implementirati na osnovi nedostataka istih dobivenih u rezultatima glavnog istraživanja.

2. Evaluacija modela prevencije u zajednici

Evaluacija modela prevencije podrazumijeva evaluaciju učinjenog u 6-ogodišnjem razdoblju (prethodni i predloženi nastavak projekt). Pristupit će se evaluaciji ulaganih napora tijekom implementacije modela na sljedeći način:

- **senzibilizacija i mobilizacija zajednice** procjenjivat će se kroz primjenu fokus grupa (ključni ljudi, lokalni koordinatori - koalicija za prevenciju, timovi eksperata) i primjenom upitnika (građani) Lokalni koordinatori - koalicija za prevenciju bit će izvor podataka za procjenu uspješnosti izvođenja dijelova modela od procjene potreba i resursa do postavljanja prioriteta (u obliku fokus grupa) te evaluaciju učinkovitosti unaprijeđenih programa.
- Na osnovu rezultata svih navedenih procjena (kvalitativna i kvantitativna metodologija) **procijenit će se uspješnost implementacije postavljenog modela prevencije u zajednici** (očekivanja postavljena na početku rada na projektu), a pojedini dijelovi evaluacije (npr. učinkovitost unaprijeđenih programa) omogućit će uvid u direktnu dobit za krajnjeg korisnika - djecu i mlade, važne odrasle –roditelje, vrtiće, škole i lokalnu zajednicu u Istarskoj županiji.
- Nakon završetka projekta ostaje **institucionalizirati model prevencije** za potrebe Istarske županije i njenih lokalnih zajednica.